

Sivistysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta sekä laiksi yliopistolain muuttamisesta annetun lain voimaannpanosta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta sekä laiksi yliopistolain muuttamisesta annetun lain voimaannpanosta (HE 73/2017 vp): Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 43/2017 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Immo Aakkula, opetus- ja kulttuuriministeriö
- provost Liisa-Maija Sainio, Lappeenrannan teknillinen yliopisto
- rehtori, toimitusjohtaja Markku Lahtinen, Tampereen ammattikorkeakoulu
- vararehtori Petri Suomala, Tampereen teknillinen yliopisto
- rehtori Liisa Laakso, Tampereen yliopisto
- johtaja Samu Leskinen, Vaasan yliopisto
- johtaja Kari Kankaala, Tampereen kaupunki
- erityisasiantuntija Pekka Kivekäs, Tampereen kaupunki
- rehtori, toimitusjohtaja, TkT Anneli Pirttilä, Saimaan ammattikorkeakoulu
- hallituksen varapuheenjohtaja J.T. Bergqvist, Tampereen korkeakoulusäätiö
- hallituksen jäsen, rehtori Juha Kämäri, Ammattikorkeakoulujen Rehtorineuvosto Arene ry
- erityisasiantuntija Hannele Louhelainen, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
- toiminnanjohtaja Tarja Niemelä, Professoriliitto ry
- elinkeinopoliittinen asiantuntija Heikki Holopainen, Sivistystyönantajat ry
- koulutuspoliittinen asiantuntija Anniina Sippola, Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry
- rehtori Liisa Laakso, Suomen yliopistot UNIFI ry
- hallituksen jäsen Jyri Lähdemaa, Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry
- hallituksen puheenjohtaja Verna Rantala, Tampereen ammattikorkeakoulun oppilaskunta
- puheenjohtaja Tiina Mikkonen, Tampereen teknillisen yliopiston ylioppilaskunta

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

- koulutuspoliittinen asiantuntija Veera Kaleva, Tampereen yliopiston ylioppilaskunta
- varapuheenjohtaja Maija S. Peltola, Tieteentekijöiden liitto

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- tietosuojavaltuutetun toimisto
- Svenska Finlands folkting
- Jyväskylän yliopisto
- Opetushallitus
- Yliopistojen ja tutkimusalan henkilöstöliitto YHL ry
- Yliopistojen opetusalan liitto YLL ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yliopistolakia ja ammattikorkeakoululakia. Julkisoikeudellisenä laitoksena toimiva Tampereen yliopisto ja säätiöyliopistona toimiva Tampereen teknillinen yliopisto yhdistettäisiin Tampereen uusi yliopisto -nimiseksi säätiöyliopistoksi. Esityksen tavoitteena on muodostaa Tampereelle kansainvälisesti arvostettu työelämää ja suomalaista yhteiskuntaa kehittävä korkeakoulukokonaisuus, johon kuuluisi uuden yliopiston lisäksi sen pääosin omistama Tampereen ammattikorkeakoulu. Yhdistyvien yliopistojen toiminta, henkilöstö, opiskelijat ja varallisuus siirtyisivät Tampereen uuteen yliopistoon vuoden 2019 alussa.

Yliopistolakiin ja ammattikorkeakoululakiin ehdotetaan lisättäväksi kaikkia korkeakouluja koskevat säännökset korkeakoulujen välisen opetusyhteistyön mahdollisuuksien laajentamisesta sekä koulutuksen lakkauttamiseen liittyvästä opiskelijoiden siirtymisestä toiseen korkeakouluun. Ammattikorkeakoulujen hallintokieltä koskeva sääntely ehdotetaan muutettavaksi yliopistojen sääntelyä vastaavaksi.

Yliopistolain muuttamisesta annettavan lain voimaantulosta ehdotetaan annettavaksi erillinen laki, joka on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman nopeasti. Voimaantulolailla säädettäisiin yliopistojen yhdistymisen toteutuksesta. Laki yliopistolain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan yliopistojen yhdistymisen osalta 1 päivänä tammikuuta 2019. Muilta osin ehdotettavat muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman nopeasti.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Hallituksen esityksellä ehdotetaan annettavaksi säännökset, joiden nojalla perustetaan Tampereelle uusi säätiöyliopisto. Uusi yliopisto muodostuu Tampereen yliopistosta ja Tampereen teknillisestä yliopistosta. Tavoitteena on muodostaa korkeakoulukonserni, johon kuuluisi perustettavan yliopiston lisäksi sen pääosin omistama Tampereen ammattikorkeakoulu. Esityksen mukaan perustettavan yliopiston toiminta alkaa vuoden 2019 alusta lukien. Iso uudistus edellyttää valmisteluja jo ennen sitä.

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

Lakiesityksen tarkoituksena on myös mahdollistaa kaikkien Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen nykyistä laajempi opetusyhteistyö. Lakiesitykseen sisältyy myös eräitä muita muutosehdotuksia. Ehdotetulla lainsäädännöllä ei muuteta yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen laissa säädettyjä tehtäviä, vaan Suomen korkeakoululaitos muodostuu jatkossakin yliopistoista ja ammattikorkeakouluista, joilla on omat, toisiaan täydentävät tehtävänsä ja profiilinsa. Myöskään tutkinjärjestelmää ja tutkintojen tavoitteita ei ehdoteta muutettaviksi.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Perustuslakivaliokunnan lausunto

Perustuslakivaliokunta on antanut lausunnon (PeVL 43/2017 vp) käsiteltävänä olevasta hallituksen esityksestä. Lausunnon arvioinnin lähtökohtana on lähinnä perustuslain 123 §:n 1 momentti, jonka mukaan yliopistoilla on itsehallinto sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään. Ammattikorkeakoulut eivät kuulu edellä mainitun perustuslain säännöksen piiriin. Tämän vuoksi perustuslakivaliokunnan valtiosääntöoikeudellinen arviointi rajoittuu osin ehdotukseen yliopistolain muuttamisesta. Yliopistojen itsehallinnon sisältöä ja ulottuvuuksia määrittelee myös perustuslain 16:n § 3 momentti, jonka mukaan tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaus on turvattu. Lausunnonaan perustuslakivaliokunta toteaa, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisympäristössä, mutta kolmas lakiehdotus vain, jos valiokunnan sen 3 §:n 1 momentista tekemä valtiosääntöoikeudellinen huomautus otetaan asianmukaisesti huomioon.

Yliopiston järjestäytyminen

Perustuslakivaliokunnan lausunnon kiinnitetään huomiota yliopiston järjestäytymistä koskevaan hallituksen esityksen 3. lakiehdotuksen (voimaanpanolaki) 3 §:ään. Siinä ehdotetaan säädettäväksi perustettavan säätiöyliopiston järjestäytymisestä. Ehdotuksessa on säännökset uuden yliopiston lakisääteisten toimielinten valinnasta sekä niistä toimista, joihin uuden yliopiston toimielimien ja yhdistyvien yliopistojen on ryhdyttävä, jotta Tampereen uusi yliopisto voisi aloittaa toimintansa 1.1.2019.

Säännöksen 1 momentin mukaan yhdistyvien yliopistojen hallitukset valitsevat Tampereen uuden yliopiston ensimmäisen hallituksen siten, että se voi aloittaa toimintansa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2018. Samalla päätetään hallituksen toimikaudesta. Vähintään kahden hallituksen jäsenen toimikauden on päättyttävä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2019 ja kahden viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2020. Pykälän 3 momentin mukaan uusi yliopistolain 26 §:n mukainen monijäseninen hallintoelin on valittava siten, että se voi aloittaa toimintansa viipymättä, mutta viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 2018.

Perustuslakivaliokunnan mielestä voimaanpanolakiehdotuksen 3 §:n 1 momenttia on muutettava siten, että yliopistolain 24 §:ssä säätiöyliopiston hallituksesta säädetyistä poikkeuksista merkitsevien siirtymäjärjestelyjen ajallinen kesto rajataan vain välttämättömään. Tällainen muutos on edellytyksenä sille, että 3. lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisympäristössä.

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

Sivistysvaliokunta ehdottaa yksityiskohtaisista perusteluista tarkemmin ilmenevät muutokset 3. lakiehdotuksen 3 §:ään.

Opetusyhteistyö

Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota opetusyhteistyötä koskeviin säännösehdoiksiin. Yliopistoille ehdotetaan annettavan mahdollisuus järjestää koulutusvastuuseensa kuuluvaa opetusta hankkimalla sitä suoraan toiselta korkeakoululta luopuen samalla itse jonkin tutkinnon pakollisen osan opetuksesta. Yhteistyön vaatimat päätökset tekisi ja niistä vastaisi kussakin yliopistossa yliopiston johtosäännön ja yliopistolain mukainen toimielin.

Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Lähtökohtana on, että julkisen vallan käytön tulee olla aina palautettavissa eduskunnan säätämässä laissa olevaan toimivaltaperusteeseen. Lailla säätämiseen taas kohdistuu yleinen vaatimus lain täsmällisyydestä ja tarkkuudesta. Perustuslakivaliokunnan mielestä opetusyhteistyötä koskevaa sääntelyä on tämän johdosta syytä täydentää säännöksellä hallintovallan määräytymisestä.

Sivistysvaliokunta ehdottaa yksityiskohtaisista perusteluista tarkemmin ilmenevät lisäykset 1. lakiehdotuksen 7 a §:ään ja 2. lakiehdotuksen 8 a §:ään.

Opiskelijan oikeusasema ja oikeusturva

Perustuslakivaliokunta arvioi lausunnossaan opiskelijan oikeusasemaa ja oikeusturvaa koulutuksen lakkauttamistilanteissa. Hallituksen esityksen mukaan yliopisto tai ammattikorkeakoulu voi koulutuksen lakkauttamisen yhteydessä sopia toisen yliopiston tai vastaavasti toisen ammattikorkeakoulun kanssa opiskelijoiden siirtymisestä suorittamaan samaa tutkintoa kyseisessä yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Opiskelijoilla on oikeus jäädä suorittamaan tutkintoa kotikorkeakouluunsa kolmeksi vuodeksi koulutuksen lakkauttamisesta. Siirtymäajan pituutta rajoittaa opiskelijan henkilökohtaisen opiskeluoikeuden pituus.

Opiskelijan oikeusasema koulutuksen lakkauttamistilanteissa jää perustuslakivaliokunnan mielestä joiltain osin ongelmallisen tulkinnanvaraiseksi. Esityksen perustelujen mukaan esimerkiksi lakkautettavan koulutuksen kolmen vuoden siirtymäajan päättyessä koulutuksen lakkauttaneessa korkeakoulussa vielä opiskelevien opiskeluoikeus siirtyisi vastaanottavaan korkeakouluun ilman opiskelijan erillistä suostumusta. Opiskelijan oikeusturva hänen elämänsä perusteiden kannalta keskeisen opiskeluoikeuden kohdalla puoltaa sitä, että opiskeluoikeus ei pääty ilman erillisiä toimenpiteitä. Perustuslakivaliokunta pitää siirtymäaika sääntelyä sinänsä asianmukaisena, mutta katsoo, että opiskelijan oikeusturvan kannalta on olennaista, että koulutuksen lakkauttamistilanteissa tehdään hallintopäätös opiskeluoikeuden myöntämisestä vastaanottavassa korkeakoulussa ja opiskeluoikeuden menettämisestä koulutuksen lakkauttaneessa korkeakoulussa.

Sivistysvaliokunta tunnistaa perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetyn huolenaiheen. Sivistysvaliokunta korostaa perustuslakivaliokunnan tavoin, että opiskeluoikeuden päättyminen on opiskelijan oikeusturvan kannalta erittäin keskeinen ratkaisu, josta tulee hänelle antaa hallintopäätös. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että kyseessä ei ole lainsäädännön

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

muutosta edellyttävä tilanne. Korkeakoulutusta koskevassa lainsäädännössä ei säädetä asioista, joista tulee hallintopäätös tehdä, vaan nämä tilanteet tulee koulutuksen järjestäjän tunnistaa.

Tampereen korkeakoulukokonaisuuden perustaminen

Hallituksen esityksen yhtenä tavoitteena on tukea Tampereelle muodostettavan vahvan korkeakoulukokonaisuuden muodostamista. Esityksen mukaan perustettava uusi yliopisto ja ammattikorkeakoulu ovat strategisesti yhtenäisesti johdettu kokonaisuus. Uudistus on lähtenyt kyseisten koulutuksen järjestäjien omasta aloitteesta. Se on tarkoitus mahdollistaa nyt ehdotettavalla lainsäädännöllä yliopistojen autonomiaa kunnioittaen.

Uudistuksen tarkoituksena on vahvistaa alueen korkeakoulutuksen kansainvälistä arvostusta sekä palvella suomalaista yhteiskuntaa ja työelämää. Monimuotoisen ja vahvan korkeakoulukokonaisuuden odotetaan hallituksen esityksen mukaan houkuttelevan kansainvälisiä tutkijoita, opettajia, asiantuntijoita ja opiskelijoita, minkä arvioidaan parantavan koulutuksen ja tutkimuksen laatua ja vaikuttavuutta. Tavoitteena on, että yhdistyvien yliopistojen toiminta, henkilöstö, opiskelijat ja varallisuus siirtyvät uuteen yliopistoon vuoden 2019 alussa.

Sivistysvaliokunta pitää uudistusta perusteltuna ja hyvänä. Hallituksen esityksen mukaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulun voimavarat yhdistämällä voidaan saada aikaan entistä laadukkaampaa ja kilpailukykyistä opetusta sekä tutkimusta. Tällä on suuri merkitys alueen elinkeinoelämän vahvistamiselle.

Valiokunta suhtautuu uudistukseen myönteisesti myös kansainvälistymisen edistämisen näkökulmasta. Uudistuksen arvioidaan vahvistavan Tampereen korkeakoulujen vetovoimaa suhteessa ulkomaisiin opiskelijoihin sekä tutkimus- ja opetushenkilökuntaan, mikä on nykyisten korkeakoulutuksen kansainvälistymislinjausten keskeinen tavoite.

Esityksen kannatettavuudesta huolimatta valiokunta toteaa, että korkeakoulujen kansallisen kokonaiskuvan, ohjauksen ja pitkän aikavälin kehityksen haasteena on se, että korkeakouluja koskevaa lainsäädäntöä valmistellaan yksittäisten tapausten perusteella, kuten käsiteltävänä oleva Tampere3-hanke ja opetusyhteistyötä koskevat uudistukset. Nämä kehittämishankkeet ovat sinänsä perusteltuja, mutta yksittäisiä uudistuksia tehtäessä riskinä on, että korkeakoulujen yhteistyön pelisääntöjä ei tarkastella osana kokonaisuutta. Tämä saattaa johtaa kokonaisuuden kannalta vaikeasti hallittavaan tilanteeseen. Valiokunta painottaa, että yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erilaista osaamista ei saa heikentää eikä korkeakoulujärjestelmää murentaa yksittäistä alueellista hanketta koskevan päätöksenteon seurauksena. Valiokunta kiinnittää huomiota meillä olevan korkeakouluvisiotyön (Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030) merkitykseen ja pitää tärkeänä, että korkeakouluja koskevaa lainsäädäntöä tulee kehittää kokonaiskäsitteeseen perustuvan tavoiteasetannan mukaisesti.

Tampere3-hanke edistää siihen osallistuvien korkeakoulujen yhteistyötä, rakenteiden uudistamista ja uusien toimintamallien omaksumista sekä mahdollistaa aiempaa ketterämpien innovaatioekosysteemien syntymisen, koska korkeakoulukonserni kykenee ottamaan haltuun koko TKI-ketjun perustutkimuksesta käytännön soveltamiseen. Valiokunta korostaa, että huomion kiinnit-

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

täminen kehitys- ja innovaatiotoimintaan ei kuitenkaan saa heikentää pitkäjänteisen perustutkimuksen edellytyksiä.

Valiokuntakuulemisessa ehdotettiin, että säätiöyliopiston hallituksen koon tulisi olla 7—9 nykyisen seitsemän sijaan. Valiokunta toteaa, että yliopistolain 24 §:n 2 momentin mukaan säätiöyliopiston hallituksessa on seitsemän jäsentä. Valiokunta ei näe tarvetta sen muuttamiselle. Hallituksen koon tulee olla sellainen, että se mahdollistaa koko korkeakoulun, ei sen osien, edustamisen. Jokaisen yliopiston hallituksen jäsenen tulee pyrkiä hallitustyössään koko yliopiston hyvään.

Valiokuntakuulemisessa esitettiin monijäsenisen toimielimen aseman vahvistamista esimerkiksi sen tehtäviä lisäämällä. Sivistysvaliokunta toteaa, että asia ei kuulu käsiteltävänä olevan lainmuutoksen sisältöön, mutta pitää yliopistoyhteisön osallistamista tärkeänä ja kannustaa yliopistojen vahvaan kehittämiseen. Valiokunta toteaa, että uudistuksen onnistunut läpivieminen edellyttää, että koko yliopistoyhteisö on siinä mukana ja että jokaisella yhteisöön kuuluvalla on mahdollisuus tulla kuulluksi.

Ammattikorkeakoulujen asema korkeakoulukokonaisuudessa

Valiokunta painottaa, että korkeakoulujen toiminnan tulee jatkossakin perustua lainsäädännöllisesti tasavertaiseen ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kohteluun, niiden omat tehtävät tunnistaa ja alueellisesti erilaiset ratkaisut mahdollistaen.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa tuli esille huoli ammattikorkeakoulun toimivallan siirtymisestä yliopistoille korkeakoulukonserneja muodostettaessa, jolloin ammattikorkeakoulut siirtyvät yliopiston omistukseen. Valiokunta toteaa, että ammattikorkeakoululla on sitä koskevaan lainsäädäntöön perustuvat omat lakisäätiset tehtävänsä. Ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaan ammattikorkeakoulut ovat osakeyhtiöitä, ja niiden oikeushenkilöasemasta säädetään lain 5 §:ssä. Siinä säädetään mm. ammattikorkeakoulun varojen käytöstä ammattikorkeakoululain 4 §:n mukaiseen tarkoitukseen. Mainitussa laissa säädetään lisäksi ammattikorkeakoulun hallinnosta ja toimielimistä sekä niiden toimivallasta. Valiokunta pitää hyvänä ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välistä yhteistyötä, mutta painottaa, että ammattikorkeakoulujen itsenäinen päätösvalta sitä koskevissa asioissa tulee turvata korkeakoulukonserneissa. Yhteistyön on rakenuttava siten, että taloudellinen hyöty jakautuu tasapuolisesti kaikille yhteistyössä mukana olleille korkeakouluille. Valiokunta ehdottaa asiasta lausumaa. (*Valiokunnan lausumaehdotus 1*)

Opetusyhteistyö

Hallituksen esityksen tavoitteena on antaa nykyistä selkeämmät opetusyhteistyön tekemisen mahdollisuudet yliopisto- ja ammattikorkeakoulutuksessa ja myös muiden kuin opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan kotimaisten korkeakoulujen kanssa. Muita korkeakouluja ovat nykyisin Maanpuolustuskorkeakoulu, Poliisiammattikorkeakoulu sekä Högskolan på Åland. Laki esityksen mukaan korkeakoulun ei koulutusvastuunsa täyttämiseksi tarvitse enää antaa kaikkea tutkintoihin pakollisina kuuluvaa opetusta itse, vaan se voi hankkia oman opetuksensa korvaavaa opetusta toiselta kotimaiselta yliopistolta tai ammattikorkeakoululta. Korkeakoulun tulee kuitenkin antaa pääosa koulutusvastuunsa mukaisesta opetuksesta itse.

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

Esityksen mukaan lainmuutos antaa mahdollisuuden korkeakoulujen opetusyhteistyön syventämiseen sekä tarkoituksenmukaisen osaamisen hyödyntämiseen ammattikorkeakoulututkinnoissa ja yliopistotutkinnoissa. Tavoitteena on vahvistaa koulutuksen laatua ja osaamisresurssien käyttöä, myös digitaalisesti. Uudistus tuo opiskelijoille mahdollisuuksia hyötyä korkeakoulusektoreita yhdistävästä osaamisesta omissa tutkinto-ohjelmissaan.

Valiokunta kannattaa lainsäädäntöä, joka mahdollistaa ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen profiilien mukaisen strategisen ja käytännön yhteistyön korkeakoulujen lakisääteisten perustehävien toteuttamisessa, ja pitää hyvänä, että ehdotettu uudistus avaa nykyistä laajempia mahdollisuuksia kansainvälisen opetusyhteistyön edistämiseen.

Hallituksen esityksessä ei ehdoteta muutettavaksi yliopistojen tai ammattikorkeakoulujen tutkintojärjestelmää tai tutkintojen tavoitteita. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että erityisesti yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välisen opetusyhteistyön seurauksena ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen tutkintojen sisällöt saattavat lähentyä tavalla, joka vähentää koulutuksen monimuotoisuutta. Valiokunta toteaa, että tuollaista kehitystä on vältettävä. Siihen on mahdollista vaikuttaa esimerkiksi yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tulosohjauksella.

Asiantuntijakuulemisessa tuotiin esille tarve rajata opetusyhteistyö siten, että yliopisto voi hankkia ammattikorkeakoululta vain kandidaatin tutkintoon kuuluvaa opetusta. Valiokunta katsoo, että yliopisto- ja ammattikorkeakoulututkintojen tulee olla erillisiä jatkossakin, mutta opetusyhteistyön rajaaminen kandidaattivaiheeseen rajoittaisi turhaan korkeakoulujen päätösvaltaa opetuksen järjestämisestä. Opetuksen toteuttaminen kuuluu yliopistoautonomian ytimeen, josta yliopistojen on voitava päättää itse. On huomattava, että tutkintotavoitteet ovat nykyisin osaamisperusteisia, ja osoitettua osaamista voidaan jo nyt hyväksyä osaksi tutkintoja riippumatta siitä, missä ja miten osaaminen on hankittu. Valiokunta toteaa, että opetusyhteistyön mahdollistaminen ehdotetulla tavalla luo synergiaetuja, joilla voidaan vahvistaa opetuksen laatua.

Opetusyhteistyötä koskeva uudistus vaikuttaa opiskelijoiden asemaan silloin, kun opetusta siirretään toisella paikkakunnalla olevaan yliopistoon tai ammattikorkeakouluun. Valiokunta painottaa, että opiskelijalla tulee olla tieto opetuksen siirrosta hyvissä ajoin, mahdollisuuksien mukaan jo siinä vaiheessa, kun hän koulutukseen hakeutuu. Tämä on erityisen tärkeää silloin, kun opetus siirtyy etäälle koulutuksen hankkivasta korkeakoulusta. Valiokunnan mielestä tärkeää on myös, että opetusta hankkiva ja opetusta antava korkeakoulu yhdessä vastaavat siitä, että opetus toisessa korkeakoulussa ei heikennä opiskelijan asemaa korkeakoulujen opiskelijoilleen tarjoamissa palveluissa.

Asiantuntijakuulemisessa esitettiin huoli myös siitä, miten opetusta hankkiva korkeakoulu pystyy vastaamaan opetuksen sisällöstä ja laadusta, kun opetus annetaan toisessa korkeakoulussa. Valiokunta painottaa, että myös opetusyhteistyössä tulee turvata opetuksen korkea laatu ja se, että hankittava koulutus on asianomaisten tutkintotavoitteiden mukainen. Koulutuksen hankinnat perustuvat koulutuksen järjestäjien välisiin sopimuksiin. Niiden sisällöt ja sopimushallinta tulevat olemaan tärkeässä asemassa opetuksen laadun varmistamisessa. Valiokunta ehdottaa asiasta lausumaa. (*Valiokunnan lausumaehdotus 2*)

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

Hallintokieli ammattikorkeakouluissa

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättävän ammattikorkeakoululain 24 §:ään säännös, joka turvaa jokaisen oikeuden käyttää omassa asiassaan suomea tai ruotsia ja saada toimituskirja käyttämällään kielellä. Säännöksellä saatetaan ammattikorkeakoulujen hallintokieltä koskeva säännös vastaamaan yliopistoja koskevaa vastaavaa sääntelyä. Muutos ei koske opetuskieltä. Valiokunta pitää ehdotusta tarpeellisena kielellisten oikeuksien turvaamiseksi.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotus

1 §. Soveltamisala. Pykälän 2 momentin 13 kohtaan ehdotetaan sisällytettäväksi Tampereen uusi yliopisto, joka on hallituksen esityksen mukainen nimi perustettavalle yliopistolle.

Valiokunnan saaman asiantuntijalausannon mukaan sana uusi yliopiston nimessä saattaa antaa väärän mielikuvan yliopiston tasosta kansainvälisille yhteistyökumppaneille erityisesti anglosaksisessa kulttuurissa. Saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta toteaa, että uuden yliopiston perustajatahoilla on yhteisymmärrys nimen muuttamisesta Tampereen yliopistoksi. Valiokunta pitää perusteltuna nimen muuttamista Tampereen yliopistoksi ja esittää tätä koskevat muutosehdotukset 2 ja 3 momentteihin.

7 a §. Opetusyhteistyö. Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, että yliopistot käyttävät julkista valtaa esimerkiksi opintasuoritusten arvostelussa, arvostelun oikaisussa ja opiskelijoiden kurinpidossa. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että yhteiseen opetukseen osallistuvat ovat opetusta antavan korkeakoulun hallintovallan alaisia ja että yhteistyön perusteella opetusta antava korkeakoulu vastaa ainakin kurssien arvostelusta, oikaisumahdollisuuden järjestämisestä sekä opetuksen välittömään toteutukseen liittyvästä kurinpidosta. Lisäksi opetusta antavalla korkeakoululla on yliopistolain mukainen tiedonsaantioikeus. Se voi myös edellyttää opiskelijalta huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämistä yliopistolaissa säädetyn mukaisesti. Opetusta antava korkeakoulu ei kuitenkaan voi peruuttaa opiskelijan opiskeluoikeutta, koska opiskelijan opiskeluoikeus on tutkinnon myöntävässä korkeakoulussa. Perustelulausumien mukaan opiskelija on lisäksi opetusta antavan korkeakoulun hallinnon alainen siltä osin, kun hallinto koskee tämän korkeakoulun opetusta, myös osallistuessaan opetukseen oman yliopistonsa tiloissa tai oman yliopistonsa muun opetuksen yhteydessä.

Sivistysvaliokunta katsoo, että ammattikorkeakouluissa ja yliopistolaissa julkisen vallan käyttöä koskevista tilanteista on säännöksensä, mutta esityksessä julkisen vallan käyttöä koskeva toimivalta opetusyhteistyöhön kuuluvien korkeakoulujen välillä jää epäselväksi. Siten lakiesitys ei täytä lailla säätämiseen kohdistuvaa yleistä vaatimusta lain täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta. Valiokunta ehdottaa lain tarkentamista näiltä osin siten, että pykälän 4 momentin loppuun lisätään säännös siitä, että opetusyhteistyön perusteella rajatulla opiskeluoikeudella opiskeleva on opetusta antavan korkeakoulun hallintovallan alainen.

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

Korkeakoulun hallintovalta tarkoittaa erityisesti opintosuoritusten arviointia, kurinpitoa sekä opiskelijan oikeusturvamenettelyitä, joista säädetään ainakin yliopistolain 41 a, 43 d, 44, 45, 45 a, 45 b, 82, 83 a, 84, 84 a, 85 ja 90 a §:ssä sekä ammattikorkeakoululain 31 a, 36—40, 57—61 ja 65 §:ssä. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että yksityiskohtaisten pykäläviittausten tekeminen säännökseen on ongelmallista muun muassa siksi, koska osa pykälistä soveltuu vain osittain ja koska toisaalta myös muita kuin opetusta antavassa korkeakoulussa suoraan sovellettavia säännöksiä tulisi ottaa lain tulkinnassa huomioon. Keskeistä säännösten soveltamisessa on, että opetuksen toteuttamisesta toisessa korkeakoulussa ei seuraa aukkoja opiskelijan oikeuksiin tai velvollisuuksiin. Tämä edellyttää tutkinnon myöntävän ja opetusta antavan korkeakoulun yhteistyötä hallintovallan käytössä. Esimerkiksi opiskelijan erottamista harkittaessa hänen toimintansa myös opetusta antavassa korkeakoulussa tulee tilanteesta riippuen ottaa huomioon.

2. Lakiehdotus

8 a §. Opetusyhteistyö. Valiokunta ehdottaa, että pykälän toiseen momenttiin tehdään tekninen korjaus siten, että sana sen korvataan sanalla sitä. Näin säännös vastaa tarkoitustaan ja on yhdenmukainen 1. lakiehdotuksen vastaavan säännöksen kanssa.

Valiokunta ehdottaa edellä yliopistolain 7 a §:ää vastaavasti, että 4 momentin loppuun lisätään säännös hallintovallan kohdentamisesta. Korkeakoulun hallintovalta tarkoittaa myös ammattikorkeakoulujen kohdalla erityisesti opintosuoritusten arviointia, kurinpitoa sekä opiskelijan oikeusturvamenettelyitä, joista säädetään ainakin ammattikorkeakoululain 31 a, 36—40, 57—61 ja 65 §:ssä sekä yliopistolain 41 a, 43 d, 44, 45, 45 a, 45 b, 82, 83 a, 84, 84 a, 85 ja 90 a §:ssä.

3. Lakiehdotus

2 §. Tampereen uuden yliopiston perustaminen Sivistysvaliokunta ehdottaa, että säännöksen tekstiin ja otsikkoon tehdään tekniset muutokset, jotka johtuvat 1. lakiehdotuksen 1 §:ään ehdotetusta perustettavan yliopiston nimeä koskevasta muutosehdotuksesta.

3 §. Yliopiston järjestäytyminen. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa kiinnitetään huomiota 3. lakiehdotuksen siirtymäjärjestelyjen perustuslainmukaisuuteen. Lausunnossa todetaan, että yliopiston itsehallinnon perustuslainsuojan kannalta perustelluin valintamenettely on turvata yliopistoyhteisöä edustavan monijäsenisen hallintoelimen keskeinen asema ja päätösvalta myös ensimmäisen hallituksen valinnassa. Lausunnon mukaan toteuttamistapoina voi olla esimerkiksi se, että muodostetaan siirtymäkauden väliaikainen hallitus yhdistyvien yliopistojen hallituksista, mikäli valintaa ei voida osoittaa tavanomaiseen menettelyyn rinnastuvalla tavalla monijäsenisen hallintoelimen tehtäväksi. Saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta toteaa, että tässä tilanteessa on perusteltua edetä perustamalla siirtymäkauden hallitus, jonka valitsevat yhdistyvien yliopistojen hallitukset, kuten hallituksen esityksessä ehdotetaan. Valiokunta pitää tarpeellisena, että uudella yliopistolla on oma hallitus, joka voi keskittyä uuden yliopiston perustan luomiseen. Tämä on toimivampi malli kuin se, että yhdistyvien yliopistojen hallitukset yhdessä muodostaisivat yliopiston väliaikaisen hallituksen. Siirtymäkauden hallitus tarvitaan valmistelutehtäviin, kuten esimerkiksi monijäsenisen hallintoelimen valinnan sääntöjen vahvistamiseen.

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

Perustuslakivaliokunnan lausunnosta ilmenevin perustein 3 §:n 1 momenttia on muutettava siten, että yliopistolain 24 §:ssä säätiöyliopiston hallituksesta säädetyistä poikkeusta merkitsevien siirtymäjärjestelyjen ajallinen kesto rajataan vain välttämättömään, jotta kyseinen lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunnan mielestä sivistysvaliokunta voi toteuttaa rajauksen esimerkiksi siten, että uuden säätiöyliopiston monijäseninen hallintoelin valitsee uuden yliopiston hallituksen normaaliksi toimikaudeksi heti järjestäytymisensä jälkeen.

Sivistysvaliokunta katsoo, että perustuslakivaliokunnan esittämät vaatimukset edellyttävät, että ehdotetusta 3 §:n 1 momentista poistetaan säännösehdotukset, joiden mukaan yhdistyvien yliopistojen hallitukset päättävät uuden yliopiston hallituksen toimikaudesta sekä hallituksen jäsenen toimikausien päättymisestä. Sivistysvaliokunta korostaa siirtymävaiheen hallituksen toimikauden keston rajaamista vain välttämättömään.

Sivistysvaliokunta ehdottaa, että säännökseen tehdään tekniset muutokset, jotka johtuvat 1. lakiehdotuksen 1 §:ään ehdotetusta perustettavan yliopiston nimeä koskevasta muutosehdotuksesta.

Valiokunta ehdottaa, että 2 momentin säännösehdotusta muutetaan edellä 1 momentin kohdalla todetun mukaisesti siten, että siinä annetaan toimivalta siirtymäkauden hallitukselle. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että siihen lisätään sana ensimmäisen, jotta se vastaa tarkoitustaan ensimmäisen rehtorin valinnasta, ja että siihen tehdään yliopiston nimeä koskevan muutosehdotuksen edellyttämä korjaus.

Valiokunta ehdottaa, että 3 momentin säännösehdotusta muutetaan edellä 1 momentin kohdalla todetun mukaisesti siten, että siinä toimivalta annetaan siirtymäkauden hallitukselle ja että siihen tehdään yliopiston nimeä koskevan muutosehdotuksen edellyttämä korjaus. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että sana toimielin korjataan sanaksi hallintoelin, jota säännösehdotuksessa on tarkoitettu.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa esille tuotu tarve turvata yliopistoyhteisöä edustavan monijäsenisen hallintoelimen keskeinen asema ja päätösvalta myös ensimmäisen hallituksen valinnassa edellyttää tätä koskevan säännöksen sisällyttämistä lakiin. Sivistysvaliokunta ehdottaa, että siitä säädetään 4 momentissa, jolloin hallituksen esityksessä oleva 4 momentti siirtyy 5 momentiksi.

Valiokunta ehdottaa, että hallituksen esityksen mukaiseen 4 momenttiin, eli uuteen 5 momenttiin, tehdään yliopiston nimeä koskevan muutosehdotuksen edellyttämät korjaukset. Selvyuden vuoksi valiokunta toteaa, että siirtymäkauden hallitus katsotaan momentissa tarkoitetuksi toimielimeksi, mikä tarkoittaa, että siirtymäkauden hallituksella on momentin mukainen toimivalta.

4 §. Varallisuuden siirtyminen. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 ja 2 momentteihin tehdään yliopiston nimeä koskevan muutosehdotuksen edellyttämät korjaukset.

5 §. Yhdistyvien yliopistojen oikeuksien ja velvollisuuksien siirtyminen. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 ja 2 momentteihin tehdään yliopiston nimeä koskevan muutosehdotuksen edellyttämät korjaukset.

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

6 §. Vireillä olevien asioiden siirtyminen. Valiokunta ehdottaa, että pykälään tehdään yliopiston nimeä koskevan muutosehdotuksen edellyttämät korjaukset.

7 §. Yhdistyvien yliopistojen tilinpäätökset. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 ja 2 momentteihin tehdään yliopiston nimeä koskevan muutosehdotuksen edellyttämät korjaukset.

8 §. Tampereen uuden yliopiston ylioppilaskunnan järjestäytyminen. Valiokunta ehdottaa, että säännöksen otsikkoon sekä 1—6 momentteihin tehdään yliopiston nimeä koskevan muutosehdotuksen edellyttämät korjaukset.

9 §. Ylioppilaskuntien toiminnan siirtyminen. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 ja 2 momentteihin tehdään yliopiston nimeä koskevan muutosehdotuksen edellyttämät korjaukset.

10 §. Yliopistojen ja ylioppilaskuntien yhdistymiseen liittyvistä tulo- ja varainsiirtoveroista vapauttaminen. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1—3 momentteihin tehdään yliopiston nimeä koskevan muutosehdotuksen edellyttämät korjaukset.

11 §. Viittaukset Tampereen yliopistoon ja Tampereen teknilliseen yliopistoon. Valiokunta ehdottaa, että pykälään tehdään yliopiston nimeä koskevan muutosehdotuksen edellyttämät korjaukset.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sivistysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 73/2017 vp sisältyvät 1., 2. ja 3. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy kaksi lausumaa. (Valiokunnan lausumaehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

yliopistolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

muutetaan yliopistolain (558/2009) 1, 7 a ja 7 b §, sellaisina kuin ne ovat, 1 § osaksi laeissa 954/2011, 414/2012 ja 497/2015 ja 7 a ja 7 b § laissa 562/2016, sekä lisätään lakiin uusi 7 c §, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan yliopistoihin, jotka kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan, siten kuin jäljempänä säädetään.

Yliopistoja ovat:

- 1) Helsingin yliopisto;
- 2) Itä-Suomen yliopisto;
- 3) Jyväskylän yliopisto;
- 4) Lapin yliopisto;
- 5) Oulun yliopisto;
- 6) Turun yliopisto;
- 7) Vaasan yliopisto;
- 8) Åbo Akademi;
- 9) Lappeenrannan teknillinen yliopisto;
- 10) Svenska handelshögskolan;
- 11) Taideyliopisto;
- 12) *Aalto-yliopistona* toimiva Aalto-korkeakoulusäätiö;
- 13) *Tampereen ~~uutena~~ yliopistona* toimiva Tampereen korkeakoulusäätiö.

Edellä 2 momentin 1—11 kohdassa tarkoitettut yliopistot ovat julkisoikeudellisia laitoksia (*julkisoikeudelliset yliopistot*). Aalto-yliopistoon ja Tampereen ~~uuteen~~ yliopistoon (*säätiöyliopistot*) sovelletaan tämän lain lisäksi säätiölakia (487/2015).

Säätiöyliopistoihin sovelletaan tämän lain säännöksiä paitsi 5, 13—22, 60, 64, 65 ja 67 §:ää sekä 8 ja 9 lukua.

7 a §

Opetusyhteistyö

Yliopisto voi järjestää kielten ja viestinnän opetuksensa yhteistyössä toisen korkeakoulun kanssa tai hankkia sen toiselta korkeakoululta. Yliopiston ei tarvitse koulutusvastuunsa toteuttamiseksi järjestää omaa opetusta näiltä osin.

Yliopisto voi järjestää myös muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua opetusta yhteistyössä toisen korkeakoulun kanssa tai hankkia sitä toiselta korkeakoululta. Kun opetus hankitaan sellaiselta suomalaiselta korkeakoululta, joka antaa kyseistä opetusta myös omille opiskelijoilleen, yliopiston ei tarvitse koulutusvastuunsa toteuttamiseksi järjestää omaa opetusta näiltä osin. Yliopiston tulee antaa pääosa koulutusvastuuseensa kuuluvien tutkintojen ja alojen opetuksesta itse.

Opetuksen, joka 1 tai 2 momentin mukaisesti korvaa yliopiston oman opetuksen, on vastattava tutkinnon myöntävän yliopiston määrittelemiä tavoitteita.

Opiskelijalla, joka osallistuu 1 tai 2 momentin tai ammattikorkeakoululain (932/2014) 8 a §:n 1 tai 2 momentin nojalla järjestettyyn, korkeakoulun oman opetuksen korvaavaan opetukseen, on

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

rajattu opiskeluoikeus ilman tutkinnonsuorittamisoikeutta opetusta antavassa korkeakoulussa. Osallistuessaan opetukseen rajatun opiskeluoikeutensa perusteella opiskelija on opetusta antavan korkeakoulun hallintovallan alainen.

7 b §

Koulutuksen siirto

Kun yliopiston koulutus lakkautetaan, yliopisto voi sopia toisen yliopiston kanssa opiskelijoiden siirtymisestä suorittamaan samaa tutkintoa kyseisessä yliopistossa. Opiskelijalla on kuitenkin oikeus jäädä kolmen vuoden ajaksi koulutuksen lakkauttamisesta suorittamaan tutkintoa siihen yliopistoon, jonka koulutus lakkautetaan, ottaen huomioon 41 §:n 1—4 momentissa säädetty opiskeluoikeuden kesto.

Opiskeluoikeuden siirtymiseen sovelletaan 41 §:n 5 momenttia.

7 c §

Erikoistumiskoulutukset

Yliopistojen erikoistumiskoulutukset ovat korkeakoulututkinnon jälkeen suoritettaviksi tarkoitettuja, jo työelämässä toimineille suunnattuja ammatillista kehittymistä ja erikoistumista edistäviä koulutuksia, joiden tavoitteena on tuottaa osaamista sellaisilla asiantuntijuuden aloilla, joilla ei ole markkinaehtoisesti toteutettua koulutustarjontaa.

Erikoistumiskoulutusten yhteisistä tavoitteista ja vähimmäislaajuudesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Erikoistumiskoulutuksena ei järjestetä koulutusta, jota yliopisto järjestää 5 §:n 2 momentin mukaisena liiketoimintana.

Erikoistumiskoulutuksena voidaan järjestää vain koulutus, jonka perusteista on sovittu yliopistojen keskinäisessä yhteistyössä. Sopimusmenettelyn aikana on tehtävä yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän edustajien kanssa. Erikoistumiskoulutuksesta sopimisesta, sopimuksen sisällöstä ja koulutuksen järjestämisestä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Erikoistumiskoulutuksia koskevista sopimuksista pidetään julkista luetteloa. Julkisesta luettelosta ja siihen merkittävistä tiedoista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

2.

Laki

ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammattikorkeakoululain (932/2014) 8 a §, sellaisena kuin se on laissa 563/2016,
sekä

lisätään lakiin uusi 8 b § ja 24 §:ään uusi 2 momentti, seuraavasti:

8 a §

Opetusyhteistyö

Ammattikorkeakoulu voi järjestää kielten ja viestinnän opetuksensa yhteistyössä toisen korkeakoulun kanssa tai hankkia sen toiselta korkeakoululta. Ammattikorkeakoulun ei tarvitse koulutusvastuunsa toteuttamiseksi järjestää omaa opetusta näiltä osin.

Ammattikorkeakoulu voi järjestää myös muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua opetusta yhteistyössä toisen korkeakoulun kanssa tai hankkia sitä toiselta korkeakoululta. Kun opetus hankitaan sellaiselta suomalaiselta korkeakoululta, joka antaa kyseistä opetusta myös omille opiskelijoilleen, ammattikorkeakoulun ei tarvitse koulutusvastuunsa toteuttamiseksi järjestää omaa opetusta näiltä osin. Ammattikorkeakoulun tulee antaa pääosa koulutusvastuuseensa kuuluvien tutkintojen ja alojen opetuksesta itse.

Opetuksen, joka 1 tai 2 momentin nojalla korvaa ammattikorkeakoulun oman opetuksen, on vastattava tutkinnon myöntävän ammattikorkeakoulun määrittelemiä tavoitteita.

Opiskelijalla, joka osallistuu 1 tai 2 momentin tai yliopistolain (558/2009) 7 a §:n 1 tai 2 momentin mukaisesti järjestettyyn, korkeakoulun oman opetuksen korvaavaan opetukseen, on rajattu opiskeluoikeus ilman tutkinnonsuorittamisoikeutta opetusta antavassa korkeakoulussa. Osallistuessaan opetukseen rajatun opiskeluoikeutensa perusteella opiskelija on opetusta antavan korkeakoulun hallintovallan alainen.

8 b §

Koulutuksen siirto

Kun ammattikorkeakoulun koulutus lakkautetaan, ammattikorkeakoulu voi sopia toisen ammattikorkeakoulun kanssa opiskelijoiden siirtymisestä suorittamaan samaa tutkintoa kyseisessä ammattikorkeakoulussa. Opiskelijalla on kuitenkin oikeus jäädä kolmen vuoden ajaksi koulutuksen lakkauttamisesta suorittamaan tutkintoa siihen ammattikorkeakouluun, jonka koulutus lakkautetaan, ottaen huomioon 30 §:n 1—5 momentissa säädetty opiskeluoikeuden kesto.

Opiskeluoikeuden siirtymiseen sovelletaan 30 §:n 6 momenttia.

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

24 §

Ammattikorkeakoulun hallintokieli

Jokaisella on oikeus omassa asiassaan käyttää suomea tai ruotsia ja saada toimituskirja käyttämällään kielellä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 8 b §:ää sovelletaan myös koulutukseen, joka on lakkautettu ennen tämän lain voimaantuloa, kuitenkin siten, että pykälässä tarkoitettu kolmen vuoden aika lasketaan tämän lain voimaantulosta.

3.

Laki

yliopistolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Yliopistolain muuttamisesta annetun lain voimaantulo

Yliopistolain muuttamisesta annetun lain (/), jäljempänä *muutoslaki*, 1 § tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Muutoslain 7 a—7 c § tulevat voimaan päivänä kuuta 20 .

Muutoslain 7 b §:ää sovelletaan myös koulutukseen, joka on lakkautettu ennen lain voimaantuloa, kuitenkin siten, että pykälässä tarkoitettu kolmen vuoden aika lasketaan pykälän voimaantulosta.

2 §

Tampereen ~~uuden~~ yliopiston perustaminen

Yliopistolain (558/2009) 1 §:n 2 momentin 6 ja 14 kohdassa mainittujen Tampereen yliopiston ja Tampereen teknillisenä yliopistona toimivan TTY-säätiön (*yhdistyvät yliopistot*) toiminta, hen-

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

kilöstö ja opiskelijat siirtyvät muutoslain 1 §:n tullessa voimaan *Tampereen ~~uuteen~~ yliopistona* toimivaan Tampereen korkeakoulusäätiöön (*uusi yliopisto*).

Henkilöstön siirtymiseen yhdistyvistä yliopistoista *Tampereen* uuteen yliopistoon sovelletaan, mitä työsopimuslaissa (55/2001) säädetään liikkeen luovutuksesta.

3 §

Yliopiston järjestäytyminen

Yhdistyvien yliopistojen hallitukset valitsevat *Tampereen* uuden yliopiston *siirtymäkauden* hallituksen siten, että se voi aloittaa toimintansa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2018. ~~Yhdistyvien yliopistojen hallitukset päättävät uuden yliopiston hallituksen toimikaudesta. Vähintään kahden hallituksen jäsenen toimikauden on päättyävä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2019 ja kahden viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2020.~~

Tampereen *Uuden* yliopiston *siirtymäkauden* hallitus valitsee yliopiston *ensimmäisen* rehtorin.

Tampereen *Uuden* yliopiston *siirtymäkauden* hallitus päättää yliopiston ensimmäisen monijäsenisen hallintoelimen jäsenten määrästä noudattaen, mitä yliopistolain 26 §:n 2 momentissa säädetään. Uusi monijäseninen *hallinto* elin on valittava siten, että se voi aloittaa toimintansa viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 2018.

Monijäseninen hallintoelin valitsee uuden yliopiston ensimmäisen hallituksen. (Uusi)

Tampereen *Uuden* yliopiston toimielinten ja yhdistyvien yliopistojen tulee yhdessä järjestää uuden yliopiston hallinto ja muut palvelut sekä päätöksenteko niin, että yliopisto voi aloittaa toimintansa muutoslain 1 §:n tullessa voimaan. *Tampereen* *Uuden* yliopiston toimielimet voivat tehdä päätöksiä, sitoumuksia ja oikeustoimia perustettavan yliopiston lukuun. (HE:n 4 mom.)

4 §

Varallisuuden siirtyminen

Tampereen yliopiston varallisuus siirtyy kokonaisuudessaan *Tampereen* uuden yliopiston omistukseen muutoslain 1 §:n tullessa voimaan. TTY-säätiön varallisuus siirtyy *Tampereen* uudelle yliopistolle TTY-säätiön säätiölain (487/2015) mukaisella sulautumisella 1 päivänä tammikuuta 2019. Tampereen yliopiston koko peruspääoma sekä TTY-säätiön perustamiskirjan mukainen peruspääoma ja valtion säätiön peruspääomaan sijoittamat erät siirtyvät Tampereen korkeakoulusäätiön peruspääomaksi.

Tampereen *Uuden* yliopiston purkautuessa tai tullessa lakkautetuksi luovutetaan valtion yhdistyvien yliopistojen pääomaan lahjoittamat erät käyttämättömine tuottoineen takaisin valtiolle käytettäväksi eduskunnan päättämällä tavalla. TTY-säätiön muut perustajat päättävät TTY-säätiön lahjoittamansa pääoman luovuttamisesta edelleen säätiön tarkoitukseen läheisesti liittyvään tarkoitukseen.

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

5 §

Yhdistyvien yliopistojen oikeuksien ja velvollisuuksien siirtyminen

Yhdistyvien yliopistojen saatavat ja muut oikeudet siirtyvät ~~Tampereen~~ uudelle yliopistolle muutoslain 1 §:n tullessa voimaan.

~~Tampereen~~ **Uusi** yliopisto vastaa muutoslain 1 §:n tultua voimaan yhdistyvien yliopistojen sopimusvelvoitteista ja muista sitoumuksista sekä lakisääteisistä velvollisuuksista ja vastuista.

6 §

Vireillä olevien asioiden siirtyminen

Yhdistyvissä yliopistoissa vireillä olevat asiat siirtyvät ~~Tampereen~~ uuden yliopiston käsiteltäviksi muutoslain 1 §:n tullessa voimaan. ~~Tampereen~~ **Uusi** yliopisto edustaa ja toimii asianosaisena oikeudenkäynneissä, joissa yhdistyvä yliopisto on ollut asianosaisena.

7 §

Yhdistyvien yliopistojen tilinpäätökset

~~Tampereen~~ **Uuden** yliopiston hallitus laatii yhdistyvien yliopistojen tilinpäätökset.

~~Tampereen~~ Uuden yliopiston tilintarkastajat toimittavat yhdistyvien yliopistojen tilintarkastukset ja antavat tilintarkastuskertomukset siten kuin yliopistolain 64 §:ssä ja säätiölaissa säädetään.

8 §

*~~Tampereen~~ **Uuden** yliopiston ylioppilaskunnan järjestäytyminen*

Yhdistyvien yliopistojen ylioppilaskunnat (*yhdistyvät ylioppilaskunnat*) yhdistyvät ~~Tampereen~~ uuden yliopiston ylioppilaskunnaksi muutoslain 1 §:n tullessa voimaan.

Yhdistyvien ylioppilaskuntien on järjestettävä ~~Tampereen~~ uuden yliopiston ylioppilaskunnan edustajiston vaali viimeistään syyskuussa 2018. Mikäli ylioppilaskunnat eivät ole muuta sopineet, ensimmäisen edustajiston koko on 49 henkeä sekä tarvittava määrä varaedustajia. Edustajisto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia.

Mikäli ylioppilaskunnat eivät ole muuta sopineet, vaalien keskusvaalilautakunta muodostuu yhdistyvien ylioppilaskuntien hallitusten puheenjohtajista, edustajistojen puheenjohtajista sekä pääsihteereistä. Keskusvaalilautakunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja kutsuu lautakunnalle sihteerin. Keskusvaalilautakunta vahvistaa vaalijärjestyksen.

~~Tampereen~~ **Uuden** yliopiston ylioppilaskunnan vaali on suhteellinen ja salainen. Vaalissa ei ole vaalipiirejä. Vaalissa on äänioikeus yhdistyvien yliopistojen läsnä oleviksi opiskelijoiksi ilmoittautuneilla ylioppilaskunnan jäsenillä. Jokaisella äänioikeutetulla on vaalissa yksi ääni.

Yhdistyvien yliopistojen rehtorit yhdessä vahvistavat ~~Tampereen~~ uuden yliopiston ylioppilaskunnan säännöt. Jos kuitenkin ~~Tampereen~~ uudelle yliopistolle on valittu rehtori, hän vahvistaa mainitut säännöt.

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

Tampereen Uuden yliopiston ylioppilaskunnan edustajisto ja sen valitsevat toimielimet tekevät uuden yliopiston ylioppilaskuntaa koskevat ja uuteen yliopistoon liittyvät ylioppilaskunnan päätökset. Yhdistyvät ylioppilaskunnat ovat velvollisia tarjoamaan uuden yliopiston ylioppilaskunnalle hallinto- ja muita palveluja, jotta Tampereen uuden yliopiston ylioppilaskunta voi aloittaa täysimääräisen toimintansa muutoslain 1 §:n tullessa voimaan.

9 §

Ylioppilaskuntien toiminnan siirtyminen

Yhdistyvien ylioppilaskuntien toiminta, jäsenet ja henkilöstö siirtyvät yhdistyvistä ylioppilaskunnista Tampereen uuden yliopiston ylioppilaskuntaan muutoslain 1 §:n tullessa voimaan. Henkilöstön siirtymiseen sovelletaan, mitä työsopimuslaissa säädetään liikkeen luovutuksesta.

Yhdistyvien ylioppilaskuntien varallisuus, saatavat ja muut oikeudet siirtyvät Tampereen uuden yliopiston ylioppilaskunnalle muutoslain 1 §:n tullessa voimaan. Uuden yliopiston ylioppilaskunta vastaa muutoslain 1 §:n tultua voimaan yhdistyvien ylioppilaskuntien sopimusvelvoitteista ja muista sitoumuksista sekä lakisääteisistä velvollisuuksista ja vastuista.

10 §

Yliopistojen ja ylioppilaskuntien yhdistymiseen liittyvistä tulo- ja varainsiirtoveroista vapauttaminen

Yhdistyvien yliopistojen ja yhdistyvien ylioppilaskuntien ei katsota purkautuvan tuloverotuksessa. Varat ja velat siirtyvät samanarvoisina toimintaa jatkavalle Tampereen uudelle yliopistolle ja sen ylioppilaskunnalle.

Toimintansa lopettavien yhdistyvien yliopistojen ja ylioppilaskuntien verotuksessa poistamatta olevat hankintamenot ja muut vähennyskelpoiset menot vähennetään toimintaa jatkavan Tampereen uuden yliopiston ja sen ylioppilaskunnan verotuksessa samalla tavalla kuin ne olisi vähennetty toimintansa lopettaneen yliopiston tai ylioppilaskunnan verotuksessa.

Tampereen Uusi yliopisto tai sen ylioppilaskunta eivät ole velvollisia maksamaan varainsiirtoveroa yliopistojen tai ylioppilaskuntien yhdistymisessä tapahtuvasta varojen siirrosta.

11 §

Viittaukset Tampereen yliopistoon ja Tampereen teknilliseen yliopistoon

Muun lainsäädännön viittaukset Tampereen yliopistoon ja Tampereen teknilliseen yliopistoon katsotaan viittauksiksi Tampereen uuteen yliopistoon.

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 11 § tulee kuitenkin voimaan vasta päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. *Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa, että yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen korkeakoulukonsortioissa ammattikorkeakouluja koskeva päätöksenteko tapahtuu ao. ammattikorkeakoulussa omistuspohjasta riippumatta. Lisäksi hallituksen tulee varmistaa, että valtionrahoitusjärjestelmän mukainen rahoitus käytetään korkeakoulukonsortioissa rahoituslainsäädännön mukaisesti ja että yhteistyöstä koituva taloudellinen tai muu hyöty jakautuu tasapuolisesti konsortion kaikille korkeakouluille. Hallituksen tulee antaa sivistysvaliokunnalle selvitys kaikkien konsortioiden hallintomallien ja rahoitusjärjestelmien toimivuudesta vuoden 2021 loppuun mennessä.*
2. *Eduskunta edellyttää, että korkeakoulujen opetusyhteistyössä varmistetaan opetuksen laatu ja opiskelijoiden kannalta toimivat ratkaisut sekä heidän oikeusturvansa. Opetus- ja kulttuuriministeriön tulee seurata tarkoin opetusyhteistyön toteutumista ja onnistumista sekä antaa siitä selvitys sivistysvaliokunnalle vuoden 2021 loppuun mennessä.*

Helsingissä 28.11.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Tuomo Puumala kesk
jäsen Sanna Lauslahti kok
jäsen Li Andersson vas
jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Jukka Gustafsson sd
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Sari Multala kok
jäsen Mikaela Nylander r
jäsen Ulla Parviainen kesk
jäsen Sari Raassina kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Jani Toivola vihr
jäsen Pilvi Torsti sd
varajäsen Tiina Elovaara sin
varajäsen Petri Honkonen kesk
varajäsen Eeva-Maria Maijala kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Lahtinen

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp
Vastalause

VASTALAUSE

Perustelut

Opetusyhteistyö

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että korkeakoulut voivat järjestää koulutusvastuuseensa kuuluvaa opetusta yhteistyössä toisen yliopiston tai ammattikorkeakoulun kanssa tai hankkia sitä toiselta korkeakoululta. Hallituksen esityksen muotoilu, jonka mukaan korkeakoulun tulee antaa ”pääosa” koulutusvastuuseensa kuuluvien tutkintojen ja alojen opetuksesta itse, on liian väljä. Tällainen muotoilu mahdollistaa sen, että korkeakoulut hankkisivat jopa 49 prosenttia koulutusvastuuseensa kuuluvasta opetuksesta toiselta korkeakoululta. Liian väljä muotoilu vaarantaa ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen erilaisten tehtävien säilymisen. Vaikka tutkintorakenteisiin ja -tavoitteisiin ei suoraan esitetä muutoksia, on olemassa riski siitä, että lisääntyvä opetusyhteistyö johtaa tutkintojen sisältöjen yhdenmukaistumiseen. Korkeakoulutuksen duaalimalli, jossa yliopistot keskittyvät tutkimukseen perustuvaan opetukseen ja ammattikorkeakoulut vahvistavat opiskelijoiden ammatillista kehitystä sekä tiiviitä yhteyksiä työelämään, on perusteltu, ja molempien kaltaista koulutusta tarvitaan myös tulevaisuudessa.

Korkeakoulujen välisen yhteistyön laajamittaisempi mahdollistaminen on kannatettava tavoite, mutta yhteistyössä on syytä edetä asteittain, jotta vaikutukset korkeakoulukentän rakenteeseen ja opetuksen sisältöön on mahdollista arvioida. Siksi korkeakoulujen mahdollisuus hankkia opetusta toiselta korkeakoululta on tässä vaiheessa rajattava alempaan korkeakoulututkintoon. Korkeakoulujen tulee antaa myös alemmasta korkeakoulututkinnosta pääosa sekä tutkinnon tärkeimmät osat itse. Opetusyhteistyön laadun ja erilaisiin tutkintoihin soveltuvuuden kannalta on tärkeää, että korkeakoulut tekevät yhteistyötä jo opetuksen suunnitteluvaiheessa. Lisäksi on huomioitava, että jo nyt on mahdollista hankkia osaamista täydentävää koulutusta toisesta korkeakoulusta.

On myös opiskelijan oikeusturvan kannalta ongelmallista, jos opetusta ulkoistetaan laajasti toiseen korkeakouluun, mihin hän on alun perin hakenut opiskelemaan. Opiskelijan on jo opiskelemaan hakiessaan tiedettävä, mistä tutkinto koostuu, missä korkeakoulussa hän opiskelee ja millä paikkakunnalla opinnot suoritetaan.

Tampereen uuden yliopiston järjestäytyminen

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan sivistysvaliokunnalle kirjannut, että lainsäädäntöä uudistettaessa siirtymäjärjestelyt ja käyttöönottoaikataulut eivät ole hyväksyttäviä perusteita perustuslaissa ja kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa turvattujen perus- ja ihmisoikeuksien vaatimuksista poikkeamiselle tai niiden toteutumisen siirtämiselle tulevaisuuteen. Perustuslakivaliokunnan mukaan tämä koskee lähtökohtaisesti myös hallinnon järjestämistä. Näin ollen yliopiston itsehallinnon perustuslainsuojan kannalta perustelluin valintamenettely on turvata yliopistoyhteisöä edustavan monijäsenisen hallintoelimen keskeinen asema ja päätösvalta myös ensimmäisen hallituksen valinnassa. Perustuslakivaliokunnan mukaan tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi muodostamalla siirtymäkauden väliaikainen hallitus yhdistyvien yliopistojen hallituksista, mikäli valintaa ei voida osoittaa tavanomaiseen menettelyyn rinnastuvalla tavalla monijäsenisen hal-

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp
Vastalause

lintoelimen tehtäväksi. Perustuslakivaliokunta muistutti lausunnossaan sivistysvaliokunnalle perustuslaillisten näkökohtien ensisijaisuudesta suhteessa mahdollisiin säätiön sääntöjen sisältöön liittyviin näkökohtiin, sillä perustuslain 123 §:n mukaan yliopistoilla on itsehallinto sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään.

Perustuslakivaliokunnan lisäksi yliopistoyhteisö on ollut huolissaan asemastaan siirtymäkauden järjestelyissä. Yliopistoyhteisön aseman turvaaminen ja vaikutusvallan varmistaminen ovat välttämättömiä siirtymäkautena, sillä silloin tehdään kauaskantoisia linjauksia uuden yliopiston organisaatorakenteesta. Organisaatorakenne vaikuttaa vahvasti tieteen tekemisen lähtökohtiin ja opetukseen.

Demokraattinen korkeakoulu yhteisö

Kansalliset arviot vuonna 2009 hyväksytystä yliopistolaista ovat karua luettavaa. Yliopistoyhteisö kokee, että toimivallan ja päätöksenteon keskittyminen on etäännyttänyt yliopistoyhteisöä päätöksenteosta ja kärjistänyt näkemyseroja. Yliopistolakia tulisi uudistaa yhteisöllisen päätöksenteon ja korkeakoululaitoksen sisäisen demokratian vahvistamiseksi. Monijäsenisten toimielinten tehtäviin tulee lisätä yliopiston strategian, hallituksen laatiman talousarvion sekä toiminta- ja talousarviosuunnitelman sekä johtosäännön vahvistaminen. Monijäsenisten toimielinten tulee olla mahdollista vapauttaa hallituksen jäsen ilman erillistä esitystä hallitukselta. Myös ammattikorkeakouluissa nämä näkökulmat on otettava huomioon nykyistä paremmin. Hallituksessa on oltava vahva työelämän ja korkeakoulu yhteisön edustus. Näin varmistetaan, että ammattikorkeakoulutuksen erityispiirteet ja yhteydet työelämään säilyvät.

Henkilöstön asema opetusyhteistyössä

Opetusyhteistyön tiivistämisellä on vaikutuksia henkilöstöön, ja siksi henkilöstövaikutusten arviointi on tärkeää niin opetusyhteistyön suunnitteluvaiheessa kuin uudistuksen toteutumisen seurannassakin. Motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö on korkeakoulujen tärkeä voimavara, ja hyvään henkilöstöpolitiikkaan kuuluvat henkilöstön aseman turvaaminen ja riittävä tiedottaminen muutoksen vaikutuksista henkilökunnalle muutoksen jokaisessa vaiheessa. Lisäksi on tärkeää, että henkilöstöä kuullaan riittävästi muutoksen jokaisessa vaiheessa. Opetusyhteistyö ei saa myöskään tarkoittaa määräaikaisten työsuhteiden tai vastentahtoisesti osa-aikatyötä tekevien määrän kasvua.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotukset hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisina paitsi 1. lakiehdotuksen 7 a § muutettuna, 2. lakiehdotuksen 8 a § muutettuna ja 3. lakiehdotuksen 3 § muutettuna (***Vastalauseen muutosehdotukset***).

ja että hyväksytään mietinnössä esitettyjen lausumien lisäksi kaksi lausumaa (***Vastalauseen lausumaehdotukset***)

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp
Vastalause

Vastalauseen muutosehdotus

1. lakiehdotus

7 a §

Opetusyhteistyö

(1. mom. kuten SiVM)

Yliopisto voi järjestää myös muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua opetusta yhteistyössä toisen korkeakoulun kanssa tai hankkia sitä toiselta korkeakoululta. Kun opetus hankitaan sellaiselta suomalaiselta korkeakoululta, joka antaa kyseistä opetusta myös omille opiskelijoilleen, yliopiston ei tarvitse koulutusvastuunsa toteuttamiseksi järjestää omaa opetusta näiltä osin. Yliopiston tulee antaa pääosa koulutusvastuuseensa kuuluvien tutkintojen ja alojen opetuksesta itse. **Yliopistojen mahdollisuus hankkia opetusta toiselta korkeakoululta koskee vain alempaa korkeakoulututkintoa.**

(3. ja 4. mom. kuten SiVM)

2. lakiehdotus

8 a §

Opetusyhteistyö

(1. mom. kuten SiVM)

Ammattikorkeakoulu voi järjestää myös muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua opetusta yhteistyössä toisen korkeakoulun kanssa tai hankkia sitä toiselta korkeakoululta. Kun opetus hankitaan sellaiselta suomalaiselta korkeakoululta, joka antaa kyseistä opetusta myös omille opiskelijoilleen, ammattikorkeakoulun ei tarvitse koulutusvastuunsa toteuttamiseksi järjestää omaa opetusta näiltä osin. Ammattikorkeakoulun tulee antaa pääosa koulutusvastuuseensa kuuluvien tutkintojen ja alojen opetuksesta itse. **Ammattikorkeakoulujen mahdollisuus hankkia opetusta toiselta korkeakoululta koskee vain alempaa korkeakoulututkintoa.**

(3. ja 4. mom. kuten SiVM)

3. lakiehdotus

3 §

Yliopiston järjestäytyminen

Yhdistyvien yliopistojen hallitukset valitsevat uuden yliopiston siirtymäkauden hallituksen siten, että se voi aloittaa toimintansa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2018. **Siirtymäkauden hallitus muodostetaan yhdistyvien yliopistojen hallituksista, jolloin siirtymäkauden hallitus koostuu 11+7 jäsenestä.**

Uuden yliopiston **ensimmäinen** hallitus valitsee yliopiston ensimmäisen rehtorin. **Siirtymäkauden hallitus voi aloittaa rehtorin valinnan valmistelun.**

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2017 vp
Vastalause

(3.—5. mom. kuten SiVM)

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että yliopistolakia muutetaan niin, että monijäsenisten hallintoelinten tehtäviin lisätään yliopiston strategian, hallituksen laatiman talousarvion sekä toiminta- ja taloussuunnitelman hyväksyminen ja johtosääntöjen vahvistaminen.

2. Eduskunta edellyttää, että opetusyhteistyön mahdollisuuksien laajentamisen vaikutukset henkilöstöön arvioidaan muutoksen suunnittelu-, toteutus- ja seurantavaiheessa.

Helsingissä 28.11.2017

Li Andersson vas

Mikaela Nylander r (yhtyy vastalauseeseen 3. lakiehdotuksen 3 §:n osalta)

Pilvi Torsti sd (yhtyy vastalauseeseen 3. lakiehdotuksen 3 §:n ja lausumaehdotusten osalta)

Jukka Gustafsson sd (yhtyy vastalauseeseen 3. lakiehdotuksen 3 §:n ja lausumaehdotusten osalta)

Eeva-Johanna Eloranta sd (yhtyy vastalauseeseen 3. lakiehdotuksen 3 §:n ja lausumaehdotusten osalta)

Jani Toivola vihr (yhtyy vastalauseeseen 3. lakiehdotuksen 3 §:n ja lausumaehdotusten osalta)